

Rozhovor s Terezou Liškovou z Nadace OSF

Autor: Bc. Iveta Cehelská

Číslo: roč. 8, č. 3/2022

Rubrika: Impulsy u kávy

Klíčová slova:

Tereza Lišková má na starosti nadační podporu knihoven. Do Nadace OSF nastoupila na podzim roku 2020, po šesti letech působení v magazínu Material Times. V průběhu roku 2020 pravidelně psala pro český street paper Nový Prostor. Vedle toho také působí jako členka tvůrčí skupiny KINETICON a moderátorka pořadu ArtCafé, který vysílá Český rozhlas Vltava. Široce pojaté vzdělání nabírala na FHS UK v Praze, na UISK FF UK se věnovala novým médiím. Další znalosti získala v bakalářském programu Žurnalistika a mediální studia na FSV MU. Má slabost pro zelnici, sibiřskou tajgu a mongolskou step.

| Nadace OSF

1. Vaše jméno zná mnoho knihovníků v souvislosti s projekty a Nadací OSF, mohla byste popsat činnost Nadace OSF?

Nadace OSF letos na podzim oslavila 30 let své existence v tuzemském prostoru. Její činnost by vydala na učebnici rozvoje otevřené občanské společnosti v Česku. Ve zkratce, nadace pokládá pevné a stabilní základy fungující demokracie, posiluje aktivní občanství a otevírá množství opomíjených témat. Například pomáhala rozjíždět koncept paliativní péče, stála u zrodu festivalu Jeden svět či zpropagovala téma otevřených dat. Když se podívám do přítomnosti, tak vidím konkrétní lidi a jejich nasazení, které směřuje k jednomu společnému záměru: reagujeme na aktuální potřeby společnosti, propojujeme komunity, podporujeme lidi, kterým záleží na druhých, a vytváříme prostor pro vzájemný dialog i akci.

2. Jaké je propojení Nadace OSF ve směru ke knihovnám? Kde vidíte hlavní potenciál knihoven?

Nadace OSF s knihovnami spolupracuje dlouhodobě. Ještě před programem Knihovny jako průvodkyně 21. stoletím, který aktuálně koordinuji, nadace podporovala například rozvoj komunitní role knihoven. Kolega Ondřej Vágner nyní připravuje aktivity, jež by knihovnám mohly pomoci při přípravě na zvládnutí agendy v souvislosti s postupující digitalizací státní správy. Lze totiž očekávat, že se část veřejnosti bude při zavádění nových postupů obracet s prosbou o radu právě na své knihovnice a knihovníky.

Když to shrnu, tak propojení Nadace OSF a knihoven je pro nás stěžejní. Pokud chceme jako nadace přispívat k rozvoji otevřené občanské společnosti, kde se nám ve spolek dobře žije, musíme podporovat právě lidi a organizace se stejným cílem. A knihovny, které svou identitu spojují s rozvojem vzdělanosti, komunit, občanské společnosti a kulturního bohatství, jsou pro nás v tomto směru klíčovými partnery.

Kde vidíme hlavní potenciál? Na prvním místě v lidech, kteří v knihovnách pracují nebo do nich teprve pracovat přijdou. Podle mé zkušenosti jsou to obvykle lidé, kterým záleží na druhých a mají zájem pěstovat vzdělanost a dobré mezilidské vztahy. Velkou sílu knihoven jako institucí vidíme v jejich husté síti napříč regiony. Velmi hodnotná je také ochota pracovníků a pracovníků knihoven vyměňovat si informace a zkušenosti. Pro další rozvoj knihoven je zásadní i metodická podpora, která

je v rámci vaší sítě strategicky strukturovaná, to je také nesporná výhoda, z níž lze těžit.

No a z hlediska obyvatel Česka je podle mě kouzlo knihoven také v tom, že jsou to jediné instituce v republice, které potenciálně všem bez rozdílu mohou poskytovat prostor a konkrétní příležitosti pro celoživotní vzdělávání, nebo, jemněji řečeno, mohou otevírat prostor, kde si každý může tříbit svůj vztah k informacím a informačním či digitálním technologiím.

3. Jmenovala byste některé ze zajímavých projektů, které knihovny díky vám realizovaly, nebo nyní realizují?

Těším se na projekty, které bude možné rozvíjet v rámci letošní grantové výzvy Neformální vzdělávání v knihovnách. Některé knihovny se statečně chopily příležitosti a budou testovat možnosti, jak oslovit a začlenit mládež z ukrajinské menšiny nově příchozích. V Česku je podle sociologů minimálně 10 tisíc mladých lidí z Ukrajiny ve středoškolském věku, kteří nechodí v Česku do školy ani se neúčastní online výuky na ukrajinských školách. Knihovny mohou být pro tyto mladé lidi bezpečným prostorem, kde lze trávit volný čas.

Když vyberu z balíku mediálního vzdělávání pár příkladů, tak zmíním Městskou knihovnu Sedlčany, kterou jsme nedávno navštívili. Knihovnice Alena Budková s projektem Čáry máry média vtáhla do tématu děti, dospívající i seniory. Na programu měli třeba i hraní tematické stolní hry. Zvláštní péči věnovala také komunikaci a zvaní místních lidí na program připravený ve spolupráci s dalšími organizacemi. Zmiňovala, že i pro ni samotnou byl projekt obohacující, například díky zapojení Fóra pro prožitkové vzdělávání, které otevírá tvůrčí metody a přístupy. Příklad skvělé praxe přináší i Městská knihovna Vodňany, kde je hybatelkou Lucie Hasilová, mimo jiné také absolventka našeho Cyklu mediálního vzdělávání 2021/2022. Ve Vodňanech je vidět, jak téma v knihovně roste spolu s erudicí a osobním zájmem kolegyně Hasilové. A to je skvělá a nadějeplná zpráva. Samozřejmě nás těší i akční zapojení krajských knihoven. Jejich aktivity na poli mediálního vzdělávání a osobní nasazení metodiček a metodiků jsou pro celou síť klíčové a inspirativní.

4. I naše knihovna se zapojila do mediálního projektu a díky získaným financím mohla vyškolit zaměstnance, kteří své vědomosti předávají dětem a mládeži na vzdělávacích programech. Jakou máte zpětnou vazbu ze spolupracujících knihoven?

Ohlasy na projekty, které jsme podpořili, máme dobré. A motivuje nás to k další práci. Řada knihoven avizovala, že chce v tématu mediálního vzdělávání dále pokračovat. Městská knihovna Tábor vstoupila do mediálního vzdělávání skrze grant minulý rok jako nováček a nyní uvažuje o festivalu bezpečného internetu nebo o pokračování vtipně a trefně nazvaného projektu Knihovnická informační záchrana.

Celkově vnímám, že se v knihovnách rozpohybovala energie, která může oblast mediálního vzdělávání posunout o několik úrovní výš a rozšířit ho napříč knihovnickou sítí. Což mimo jiné dokládá i fakt, že společné komunikační téma knihoven do roku 2024 je definováno právě pojmem mediální gramotnost. Na rostoucím počtu aktivit je zřetelně vidět, že mediální vzdělávání je podstatné a že do knihoven patří. V některých obcích je knihovna jedinou institucí, která toto téma veřejnosti erudovaně otevírá. Jiným knihovnám se podařilo navázat spolupráci se školami, které by rády tuto linku dále rozvíjely právě s podporou místních knihovnic a knihovníků.

5. Jaké jsou aktuální grantové možnosti pro knihovny?

Aktuálně jsme ukončili grantovou výzvu Neformální vzdělávání v knihovnách 2022. Další konkrétní termín pro vyhlášení nové grantové výzvy nemáme stanovený, ale pracujeme na tom, abychom mohli knihovnám nabídnout další grantové příležitosti. Už teď ale mohu říct, že v roce 2023 budeme opět

ve spolupráci s Českou spořitelnou otevírat nominace na ocenění Bibliotheca inspirans určeného knihovnám, které přinášejí inspirativní příklady dobré praxe. V roce 2023 se zaměříme na komunitní roli knihoven. Oceněné knihovny pak získají vedle PR podpory i podporu finanční.

Rozhovor vedla:

Iveta Cehelská

CEHELSKÁ, Iveta. Rozhovor s Terezou Liškovou z Nadace OSF. *Impulsy: Inspirace, náměty a trendy dětského čtenářství* [online]. 2022, roč. 8, č. 3 [cit. 2022-11-07].

Dostupný z WWW: impulsy.kjm.cz/impulsy-clanek/rozhovor-s-terezou-liskovou-z-nadace-osf.
ISSN 2336-727X.